

□ Понуда Кине да у Србији за кратко време и по повољној цени изгради модуларни нуклеарни реактор отвара бројна питања о будућности домаћег енергетског сектора. Док многи стручњаци заговарају комбинацију класичних нуклеарних електрана и малих модуларних реактора, намеће се питање које могућности Србија уопште разматра.

У контексту чињенице да се на свега 80 километара од границе, у суседној Мађарској, налази нуклеарна електрана Пакш где се гради и други блок, Србија тренутно дели потенцијални ризик са суседима, док Мађарска убира бенефите.

О томе зашто је важно да земља уђе у нуклеарни програм, како треба приступити страним понудама, у чему је разлика између реактора и електране, али и о питањима безбедности, тренутним глобалним трендовима, фазама развоја и успеху домаћих младих научника, за Први програм Радио Београда и емисију "У средишту пажње" говори Милош Лазаревић, научни истраживач са Машинског факултета Универзитета у Београду.

Не треба је ни одбацивати само зато што долази из Кине, али не треба је ни прихватати само зато што се помињу ниске цене. У нуклеарној енергетици не постоји брзо и јефтино

Лазаревић истиче да кинеску понуду да ставе један комерцијални мали реактор на мрежу и продају га земљама попут Србије треба схватити озбиљно, али никако сензационалистички.

"Не треба је ни одбацивати само зато што долази из Кине, али не треба је ни прихватати само зато што се помињу ниске цене. У нуклеарној енергетици не постоји брзо и јефтино. Ако се тиме угрожава безбедност, регулаторни поступак, обука кадрова, дугорочна одговорност, мој први коментар би можда био: добро је што Србија добија понуде и што се о нуклеарној енергији поново разговара, али сваку понуду треба анализирати, што би се рекло, хладне главе", наглашава Лазаревић.

Према његовим речима, понуда Кине обухвата три кључна елемента – повољне цене, кратке рокове изградње и обуку кадрова, од којих је управо овај последњи најважнији за будућност Србије како земља не би била само пасивни посматрач.

"Све ове три ствари су, генерално речено, важне, нарочито та обука кадрова, јер Србија не сме да уђе у нуклеарни програм само као неки пасивни купац, већ неко ко ће активно у томе да учествује. Ако се икада одлучимо за нуклеарну електрану, као велику, конвенционалну, или за мали модуларни реактор, суштина није само да нам неко испоручи то постројење. Суштина је да изградимо сопствену компетенцију. Дакле, стручну јавност, регулаторна тела, операторе, истраживачке институте и образовне програме", објашњава истраживач са Машинског факултета.

Нуклеарни реактор или нуклеарна електрана

Да би јавност боље разумела саму тематику, Лазаревић је направио јасну аналогију између самог нуклеарног реактора и нуклеарне електране, објашњавајући да то нису исти појмови.

"Важно је направити јасну разлику. Нуклеарни реактор и нуклеарна електрана нису исто. Нуклеарни реактор је уређај у којем се одиграва ланчана реакција фисије. Ослобађа се енергија везе језгра атома нуклеарног горива, која се у виду топлоте предаје реакторском хладиоцу, што је један флуид који може бити вода, гас, неки раствор соли или чак течни метал. Другим речима, нуклеарни реактор је, како ми то у машинству волимо да кажемо, топлотни извор. По том принципу раде сви нуклеарни реактори, били они по габаритима или снази мањи или већи", појашњава Лазаревић.

Са друге стране, електрана представља знатно шири и комплекснији систем који обједињује све пратеће елементе неопходне за производњу струје и безбедност.

Лазаревић наглашава да су акциденти у прошлости допринели томе да данашња технологија достигне највише стандарде сигурности.

"Увек сви на крају конвергирамо ка том Чернобиљу и расправи о њему, захваљујући тим акцидентима који су били, између осталог, и у Чернобиљу, али и у онима који су мало мање познати" објашњава Лазаревић.

(РТС)